

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Nr 3 — 19 JANUARI

ÅRG. 2 — 1924

REDAKTÖR OCH UTGIVARE:
Ellen Hagen

Vårt stora mål är fred och förtroende mellan folken.

Ur frontalet.

I REDAKTIONEN:
Elin Wägner

Tidevarvet n:r 3

innehåller några reflektioner *Omkring frontalet* samt, under rubriken: "Åter det skilda böjer sig samman", en redogörelse för under vilka former kvarlevorna av det forna liberala samlingspartiet samarbetat vid utskottsvalen.

Frihetens genombrott är den optimistiska rubriken på en artikel av *Liber* om den tilltagande olusten att intränga sig under stränga partiband.

I artikeln *Opinion* — *icke lagstiftning* ställer sig doktor *Ada Nilsson* skeptisk till såväl förbuds- som restriktionsvägen för åstadkommande av folknykterhet.

Tidningen är dock ej alldeles uppslukad av politiska frågor. Den har därför kunnat få plats för en artikel, vars rubrik, *Operan intet Tobaksmonopol*, anger dess bärande synpunkt. *Frida Sténhoff* fortsätter sin teaterserie med artikeln: *Samtal med en libertin om teatern*.

Program för Frisinnade kvinnors extra centralstyrelsemöte och det offentliga mötet den 27 januari med anledning av Föreningen Frisinnade Kvinnors 10-åriga tillvaro återfinns i dagens nummer.

Hr Värner Rydén, överstelöjtnant S. A. Drakenberg och doktor Sam Hübinette skola nu planlägga den kvinnliga ungdomens fysiska fostran, så har regeringen beslutat. Den har nämligen tilldelat ecklesiastikministern denna hjälp för utredandet av ärendet om Gymnastiska centralinstitutes omorganisation. Och det är vid detta institut, som gymnastiklärarinnor såväl som kvinnliga sjukgymnaster utbildas. Den kvinnliga sakkunskapen, som självfallet borde varit representerad i en sådan kommitté och som på nära håll står att finna, den lyser med sin frånvaro.

Då nu det kungliga kommittéväsandets rörelsefrihet är kringskuren i ekonomiskt avseende, borde i dess eget och det allmännas intresse även dess möjligheter inskränkas att beröva sig stödet av den kvinnliga sakkunskapen.

Om *hr Rydén* och *Hübinettes* sakkunskap i fråga om riktlinjerna för fysisk fostran vilja vi icke yttra oss, men säkerligen är den icke så omfattande att den icke kunde behöva förstärkning.

Det nybildade kvinnornas centralförbund för fysisk kultur torde icke underlåta att protestera mot den besynnerliga uppfattning om hur kvinnornas fysiska fostran bäst kan främjas, som genom denna uppfattning kommit till synes hos regeringen.

Omkring frontalet.

Det var ingenting nytt eller uppseendeväckande i 1924 års trontal.

"Sveriges förhållande till främmande makter är gott", hette det fortfarande.

I övrigt var det, som på förhand blivit bebådadt, modernärningen och försvarsfrågan, som intogo de dominerande platserna och således komma att bli riksdagens huvudfrågor. "Molnen över näringslivet hava under det gångna året i någon mån skingrats men äro alltjämt tungt lägrade över vår modernäring." För alla jordbrukare, som under sommaren och hösten med vällovlig och befogad ängslan varje morgon betraktat himlen för att se om inte "molnen" över "modernärningen" skulle skingras och vilkas förhoppningar ständigt på nytt blivit gäckade av den rikligaste nederbörd man haft i mannaminne, var detta helt säkert en anslående bild. Återstår att se huruvida de förslag som utlovats "angående åtgärder för bättre avsättning av brödsspannål" verkligen förmå att avhjälpa jordbrukets nödläge trots valuta-förhållandena och ställningen på världsmarknaden och icke heller medföra någon fördyring av levnadskostnaderna i allmänhet.

"Lättande av de svårigheter, vilka av gammalt äro förbundna med jordbrukets kreditförhållanden" hälsas otvivelaktigt med glädje. Men man torde med skäl kunna fråga sig, om denna s. k. kredit uteslutande varit och är till jordbrukets fromma och om den inte samtidigt innebär en frestelse för jordbrukarna att ge sig in i vidlyftiga affärstransaktioner, som de sedan inte kunna reda ut under växlande konjunkturen.

Beträffande försvarsfrågan "gäller således, att under denna tidsperiod i vilken det gamla statssystemet ingått nästan sönderslaget, och ett nytt system söker arbeta sig fram till fasthet, göra de offer, som äro erforderliga för att skydda vårt land". Men samtidigt måste beaktas "att vad som kräves, icke är en ansträngning blott för en gång utan en organisation, som skall äga bestånd under en, såvitt nu kan bedömas, avsevärd tid. Den måste följaktligen noga anpassas efter folkets förmåga att bära de med densamma förenade kostnaderna. Förslaget är behärskat av tanken att inom en såsom skäligen ansedd kostnadsram åstadkomma den mest effektiva försvarsberedskap". Vilka offer, som fordras för att skydda vårt land, vilken organisation, som för närvarande, då allt förändrar och utvecklar sig med oanad hastighet, skall kunna sägas äga bestånd

under en avsevärd tid, vilken kostnadsram, som är skäligen, där om svävar man tills vidare i okunighet.

Vidare har man att förvänta "förslag till ny lagstiftning för ordnande av den samhälleliga barnvården samt för motverkande av ungdomsbrottligheten".

Däremot saknar man varje antydning om förslag till ikraftträdande av lagen innefattande bestämmelser angående kvinnans behörighet att inneha statstjänst och annat allmänt uppdrag, ehuru betänkandet angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden nu är avgivet och yttrande över detsamma torde vara att emotse under loppet av riksdagen. Det var detta betänkande man uppgav sig böra invänta för lagens ikraftträdande. Då man i fjol läste i utskottsbetänkandet rörande behörighetslagen, att man avstyrkte denna bland annat av det skälet att ikraftträdandet på grund av "inträffade omständigheter" skulle kunna komma att uppskjutas, anade man häri en stilla förhoppning, att lagen aldrig skulle träda i kraft. Emellertid beror det ju ytterst på kvinnorna själva, hur därmed kommer att bli, om de vilja och förstå att begagna sin medborgarrätt. Det är valår i år!

"Åter det skilda böjer sig samman".

Det f. d. liberala samlingspartiet har åter sammanträffat. Det har delat upp sig på två grupper, Folkpartiet med 20 ledamöter i första kammaren och 30 ledamöter i andra kammaren, och Liberala partiet med 14 ledamöter i första kammaren och 6 ledamöter i andra kammaren. Folkpartiet har till ledare utsett i första kammaren *hr C. G. Ekman*, i andra kammaren greve *Raoul Hamilton*; liberala partiet i första kammaren *hr Bror Petré* och i andra kammaren *hr E. A. Nilson*. Dessutom en fri grupp bestående av 7 vildar, vilkas ställning tillkännagives genom deras förklaring å annat ställe i dagens nummer.

Som man kunnat förutse måste folkpartiet och det liberala partiet gå tillsammans vid utskottsvalen för att kunna bibehålla sina

platser. De tillräknade sig även vildarnas röster och denna gång röstade dessa lojalt, men kanhända fordrar försiktigheten att framdeles åtminstone tillfråga dem på förhand. Om man ej förutsätter att vildarna ha en självständig mening, skulle det kanske en vacker dag kunna bli någon obehaglig överraskning.

I första kammaren, där alla partierna röstade med gemensamma listor, blev ställningen i det närmaste oförändrad. I andra kammaren, där högern ej frivilligt velat avstå de platser den måste förlora genom att statsråd ej äga rätt att deltaga i utskottsval, gingo partierna fram med särskilda listor, vilket inte inverkad på resultatet annat än att valen togo dubbelt så lång tid som eljes varit nödvändigt. Vad f. d. liberala samlingspartiet beträffar märktes

också, om man vill vara rent objektiv, en del antydningar om att folkpartiet ägde makten, men huvudsakligast av mera barnslig art, som man knappast behöver ta på allvar.

I avseende på suppleantvalen är det med synnerlig tillfredsställelse vi märka, att fröken *Hessलगren*, som förut varit 2:a suppleant i andra lagutskottet nu, genom att *hr von Koch* inträtt som ordinarie, efter honom blivit första suppleant. Detta är visserligen ingenting annat än självklart, men då *K. Hesselgren* nu ställt sig som vilde, kunde man ej vara alldeles viss om utgången. Hennes insats under de föregående årens utskottsarbete har emellertid givit hennes erkända duglighet och sakkunskap sin berättigade plats.

Statens affärer.

Finansminister *Beskow* visar sig i statsverkspropositionen såsom en sträng hushållare. Han utgår vid sina kalkyler rörande den framtida ekonomiska utvecklingen från det för alla tydliga faktum, att hela världsläget, såväl det politiska som det ekonomiska, är synnerligen osäkert och har icke tillåtit sig någon sangvinisk hoppfullhet angående dess förbättring. Statsinkomsterna beräknar finansministern därför försiktigtvis t. o. m. något lägre än vad riksräkenskapsverkets uppgifter pekar på.

Inkomst- och utgiftsstaten för budgetåret 1924—1925 går på kr. 648,891,700. Motsvarande siffror i statsverkspropositionen för närmast föregående år var 737 miljoner kronor. Alltså en minskning på närmare 100 miljoner.

En höjning av de redan nu tryckande skatterna anses icke lämpligt, och det har därför gällt att pressa ner utgifterna. Detta sker huvudsakligen genom föreslagen sänkning av statstjänstemännens dyrtidstillägg, som går så djupt ned i graderna, att barnmorskorna mista 50 kr. av deras knappt tillräckliga summa. Om förslaget får man dessutom veta att de minskade tilläggen skulle utgå efter visst för hela året fixt, av eventuella växlingar i levnadskostnaderna oberoende procenttal.

Det har vidare ansetts nödvändigt att gå ganska hårdhänt fram gällande statsunderstöden på skilda områden, särskilt de sociala och kulturella. Siktat *Geddesyxan* till att hugga alltför lågt, måste väl riksdagen se till att rätta på riktningen.

Första huvudtiteln, hov- och slottsstaterna ha något höjts, likaså anslaget till sjöförsvaret. Det frivilliga skytteväsendet får sin summa höjd. På ecklesiastikstaten har däremot sparats in ett par miljoner på det hela, vilken minskning i någon mån också går ut över folkbiblioteks- och föreläsningssamheten. Nykterhetsanslaget bibehålles på förutvarande nivå. I enlighet med skolöverstyrelsens hemställan har intet extra anslag upptagits för L. F. U. F.

Kontrollstyrelsen kommer att helt omorganiseras. Fyra nya tulljagare skola anskaffas. Vägunderhållet måste i dessa trafikökningens tider givetvis höjas. Polisväsendets omorganisation får anstå, likaså de nya provinsialläkaredistrikten. De ämbetsverk, till vilka den senaste löne-regleringen för civila befattningar ännu icke nått fram, få vänta i avvaktan på bättre tider.

Opinion - icke lagstiftning.

En nej sägares åsikter i nykterhetsfrågan.

Av Ada Nilsson.

Den 27 augusti 1922 var förvisso en underlig dag. Sällan torde så målmedvetna skaror mötts vid rösturnorna som den gången. Omröstningens ja och nej, som allt efter det sammanräkningen framskred, i magisk belysning avtecknade sig mot den vita duken på operabalkongen i Stockholm, motogs hela natten av tät, larmande folkmassor. Skådespelet var dock föga upplyftande och gav anledning till varjehanda reflexioner. När nej till slut i morgongryningen vunnit en hästlängd på ja, så kunde man icke, trots det man av fullaste övertygelse lagt sitt nej i valurnan, gå hem med tillfredsställelse. Därtill var det äckel den välklädda pöbeln ingav, allt för stort, då den med sitt skrän hälsade omröstningsresultatet. Med eldbokstäver stod det präntat: här ha förbudsvivarna sagt sitt ord, erbjudit sin lösning av alkoholfrågan. Budet är förkastat, men frågan pochar på sin lösning.

Det återstår för oss, som sagt oss av intresse för nykterheten förkasta denna väg, att visa en annan och en bättre. Annars äro vi ju solidariska med den välklädda pöbeln. Restriktioner och upplysning tröstade man sig med. Nattens intryck och den komplex av reflexioner, som av den framfötts sjönko så småningom ned i glömskan. Det var en tillfällig händelse, som igen drog upp samma komplex av reflexioner, och gjorde hela frågan igen för mig aktuell.

Det var en sömnlös julnatt, tillbringad på ett hotell i en vestsvensk stad. Jag hade anhållit om ett lugnt rum, lagt mig i god tid, somnat, och väcktes sedan och hölls i 5-6 timmar vaken av ljud, som allt för mycket påminde mig om den välklädda pöbelns läten på Gustaf Adolfs torg i Stockholm natten till den 28 augusti 1922.

Bakom förargelsen över en förstörd natt stack den stora frågan upp. Ha vi nejsägare anledning till att vara nöjda med den utveckling som ägt rum under de 16 månader, som gått sedan omröstningen? Har verkligen nykterheten i vårt land ökat under denna tid? Har folkuppfattning och folksed förändrats till det bättre? De svaras från det nuvarande restriktionssystemets förkämpar, ja. Konsumtionen minskas, förseelserna likaså. Nykterhetstillstånd förbättras. Men är det verkligen så? Om man med oförvillade ögon och öron söker bilda sig en egen uppfattning kan man knappast intyga det. Är det icke tvärtom en oemotsäglig sanning, att restriktionssystemet lossnat i sina fogar, vad stora delar av landet beträffar. Även om siffror från huvudstaden talar om förbättring, finns icke mycket annat, som tyder på motsatsen? Och finnes verkliga, grundade förhoppningar på att det nuvarande systemet i fortsättningen på ett effektivt sätt skall kunna minska det barbariska spritmissbruket? Ännu en gång ställs man inför ett avgörande ja eller nej. Är icke förbud det enda möjliga? Det ligger så lockande nära till hands att i vredesmod ta till en sådan kraft-

åtgärd. Men ligger det icke lika nära till hands att inse, att ett förbud av nu levande generation aldrig skulle respekteras. Och de skäl, som den 27 augusti 1922 talade emot ja, ha ej förlorat i kraft.

Kultur befördas icke med våld, icke ens vad alkoholbruket beträffar.

Hur har det icke gått med förbudet i Norge? I norska tidskriften "Mot Dag", organ för de icke Moskvatrogna kommunisterna, framhålls att det borgerliga samfundet icke har mäktat att genomföra förbudet, därför att med nuvarande samfunds förhållande kommer förbudet i strid med allt för starka ekonomiska intressen. Förbudet har skadat det borgerliga samfundet, minskat respekten för lag och rätt. I stället för att dölja lagöverträdelsena som man gör i fråga om andra brott av ekonomisk natur, skryter man öppet därmed, då det gäller förbudet. Det norska arbetarpartiet anser dock, att den omständigheten, att det borgerliga samfundet totalt misslyckats med förbudet, rubbar icke deras principiella anslutning till förbudstanken, och vill icke hjälpa till att krasa kastanjerna ur elden för det borgerliga samfundet — vilket de Moskvatrogna kommunisterna uppges vilja göra i valtaktiskt syfte.

Föga troligt är det också att det i vårt land skulle gå bättre med ett förbud under nuvarande förhållanden. Länge torde vårt folk behöva se sina synder och överträdelsor gisslade av en sådan handens och språkets mästare som Albert Engström, innan det kommit så långt i kultur, att det mäktar bära ett förbud.

Men å andra sidan: kan man icke till och med sätta ifråga, om icke det nuvarande restriktionssystemet lägger hyende under lasten? Att berusa sig inom det lagliga gräns är ingen skam. Dessa av en yttre makt ofta godtyckligt uppdagna mått, som tillerkännes den ene eller fränkännes den andra, har avtrubbat den personliga ansvarskänslan i umgänget med spritdryckerna. Den allmänna opinionen har blivit engagerad i att bedöma restriktionernas rättvisa eller orättvisa tillämpande i det ena eller andra fallet, metoderna för systemets övervakande m. m. Den politiska striden mellan förbud eller icke förbud å partiprogrammen torde ej i nämnvärd mån befördra nykterheten. Men vi ha dock ett gemensamt intresse och mål. Att med alla tillgängliga medel arbeta fram ett förbättrat tillstånd. Äro icke de nuvarande restriktionerna tillfyllestgörande, kunna de kanske ändras, förbättras och det givet olämpliga tas bort. Ämnet är värt en diskussion. Men det första och sista vi behöva är en kraftig opinion. Den allmänna opinionen, det offentliga livets store väktare, måste riktas mot det nuvarande tillståndet och steg för steg inskrida.

Den tycks för närvarande med kraft vända sig mot att människoliv skolas riskeras av spritpaverkade chaufförer eller ångbåtskapten, överförfriskade gentlemanchaufförer eller flygare icke förglömmas. Men att förbjuda

Adelberga bruk.

En proletärroman.

Om en professor i litteraturhistoria skulle ge mig den obehagliga frågan, om jag med ett enda författarnamn kunde karaktärisera de sista femtio årens europeiska litteratur, skulle jag ögonblickligen svara: Zola! Och om också icke mitt svar sade allt, skulle det dock säga en hel del. Vår generation är så genomträngd av sitt naturalistiska föreställningssätt och så hemvan i den verklighetstroga litteraturen att den lätt glömmes, vad Zola på sin tid betydde för europeisk litteratur. Vilken nyhet var icke blott hans roman *Germinal*? Vem kände icke Paris' stora finansmän, vem visste icke, att Frankrike ägde jätterikedomar i sina gruvor, men vem ägnade en tanke åt dessa arbetarvår, som med sina händer tunga arbete förvandlade dessa slumrande skatter till guld, men själva ibland icke ens hade brödet för dagen? Zola var icke gruvarbetare, och dock skulle aldrig en gruvarbetare ha kunnat ge en bättre skildring av livet i och omkring de franska gruvorna. Med *Germinal* (i svensk översättning *Den stora gruvstrejken*) öppnar sig en helt ny värld för Europas litterära publik, färdig och mogen träder den nya sociala romanen in i litteraturen. Och jag för min personliga del tvekar heller icke att beteckna de sista decenniernas sociala litteratur och särskilt arbetarnes egen diktning, den s. k. proletärlitteraturen, som det mest intresseväckande, vår tids litteraturhistoria har att uppvisa. Rydbergs *Den nya grottesången* står i intimt samband med vårt 80-tals sociala diktning, med Snoilsky och Strindberg; på sina håll förefaller Rydbergs dikt t. o. m. vara påverkad av *Germinal*. Även Frödings sociala dikter måste räknas hit. Sedan ha arbetarna tagit den-

alkoholutsänkning till alla dessa kategorier stöter på stora svårigheter. Effektivare verkan torde körkortens indragande på lämplig tid åstadkomma. Men framför allt måste man vädja till den personliga ansvarskänslan. Ingen lagstiftning i världen kan ersätta densamma.

Den allmänna opinionen måste vända sig lika mycket mot det lagliga missbruket, som mot det olagliga bruket. Den får ej göra sig solidarisk med den uppfattning, som i sin mest pregnant form mötte mig hos en betydligt överförfriskad sjöman, med vars hjälp jag en tidig septembermorgon sökte lotsa en roddbåt upp för Stockholms ström. Min försiktiga uppmaning att ej offra mera pengar på sprit den dagen avvärdade hr Blomberg med en ståtlig gest och avvisade varje misstanke på alkoholism, Bilåkra eller Dunder: "Jag är icke så'n", sa han, "jag nyttjar endast Brattens." Den allmänna opinionen måste sikta högre. Det torde annars gå med nykterheten, som det gick med Blomberg och mig i Norrströms virvlar. Vi dansade baklänges.

Söker Ni affärsförbindelse med Norrbotten annonsera då i

Piteå-Tidningen

sedan många år tillbaka den dominerandetidningen i Södra Norrbotten.

Upplaga 5,300 ex.

na diktning i egen hand och skapat en betydande svensk proletärlitteratur.

Till denna riktning hör även Ragnar Casparssons roman *Adelberga bruk* (Axel Holmströms förlag, Stockholm 1923). Författaren, som till sitt yrke är redaktör i tidningen *Arbetaren*, är ingen debutant; i sin första bok, *Öde vidder* (1920), visar han sig redan som färdig stilist och som en författare att räkna med. Det vilar en sällsam färgton över dessa dystra berättelser, som handla om människors kamp mot en vild natur eller ett hårt öde.

Adelberga bruk har därför icke heller kunnat bli en bruksroman i den gamla svenska stilen, såsom exempelvis Gösta Berlings saga eller Karin Brandts dröm. Där försiggår allting på herrgården, här i arbetarnas verkstäder och kojor. Casparssons skildring är ingen bruksidyll, sedd från herrgårdsfönstret, den är gjord av en arbetare med dennes syn och erfarenhet. Att författaren läst *Germinal* och även tagit intryck av denna bok, förefaller mig vara obestriddigt. Där finnas scener, som verka direkt påverkade; kanske att detta blott inskränker sig till det litterära och att händelseförloppet är taget ur verkligheten — den ena strejken är ju förresten ej så olik den andra, både med sina orsaker och följder. Bakom Adelberga döljer sig ett bruk i mellersta Sverige, så som det var för ett tjugotal år sedan, och från vilket förf. härstammar, och romanen förefaller att till stora delar vara självupplevad av författaren.

Huvudpersonen i Casparssons bok heter Edvin Guiron och är endast 14 år gammal, när vi stifta hans bekantskap. Han har nyss slutat skolan med en glänsande avgångsexamen, men vad kan en fattig arbetarpojke ha för glädje av allt detta? Hemmet blir fattigare för varje dag, fadern allt bittrare till sinnet. Edvin kan inte ens få en ledig sommar; när han en dag glömt plikten för sommardagens lek i skog och mark, får han så mycket stryk, att han blir sjuk. När man ser 14-åringen vid hans tunga arbete, förstär man, att hans far är gammal vid 50 års ålder. Arbetet är livsfarligt, brännsåren höra till ordningen för dagen, och olycksfall inträffa som sluta med döden. Fullkomligt upprörande är den behandling, som kommer de yngsta arbetarna till del från deras äldre kamraters sida. Förf. har här icke skonat sina egna klassbröder. Från olika håll har man förnekat sanningensligheten av dessa skildringar, att dessa äro sanna, tvivlar undertecknad ej ett ögonblick på — jag skulle vilja påpeka en dylik misshandelhistoria, som ägde rum för några år sedan utanför Danvikstull, och som då väckte berättigt uppeende. Detta är ligistdåd, som tyvärr ge upphov till talet om "underklassbrutalitet".

Till Adelberga kommer en socialistisk agitator vid namn Gillberg; han är fattig och förfusen, och hans skor så eleganta, att hans tår sticka ut »som små röda potatisar». Han bildar fackförening, där han och Edvin bli de ledande krafterna, och resultatet låter inte vänta på sig; det blir strejk med polisbråk, slagsmål och stenkastning — här måste man tänka på *Germinal*. En strejkbrytare skjuter ned en av de strejkande, men blir frikänd av domstolen. Även denna historia har förnekats, men kan återfinnas i Folkare häradsrätts protokoll. Gillberg reser till Amerika, där han senare omkommer. Edvin och några kamrater få fängelsestraff. Vid bokens slut har han avtjänat sitt straff, han är en brännmärkt man, som inte kan skaffa sig plats någonstades.

Förf. har en beundransvärd förmåga att levandegöra sina typer. Det är som om man känt alla dessa människor i verkligheten. Hur levande står icke Gillberg framför oss, en vandrare apostel som Etienne i *Germinal*. Och den vänskap, som förenar honom med Edvin, är rörande. Och vem kan glömma Edvins far, för vilken livet förbittrat allt, det givit honom! På det hela taget vilar det samma tunga stämning över denna bok som över *Öde vidder*. Ett försonligt element är Gillberg, som aldrig förlorar modet, vidare den sympatiska fängelseprästen och bokens båda »överklasskvinnor»: doktorinnan på herrgården och förvaltarens dotter Inga. Mellan Inga och Edvin existerar ett djupare band, som dock aldrig blir mera än ett ungdomssvärmeri. Det sista, han ser av henne, är i Västerås; där är hon en baldrotning uppe i stadshotellet,

Horoskopet.

List och slughet eller klokhet och förutseende?

Det var med största intresse undertecknad, och jag förmodar alla Tidevarvets anhängare, tog del av professor Bergstrands astrologiska förutsägelser i årets första nummer av tidningen.

Enbart detta, att den urgamla "trevisse männens" vetenskap inte är helt förgäten i vår materialistiska tid, är ju glädjande.

Och vad själva horoskopet beträffar, är det ju ägnat inge de ljusaste förhoppningar för barnets framtid. Ja, man tycker nästan, att om tidpunkten för födelsen varit beräknad med astrologiskt förutseende, den inte kunnat vara lämpligare vald.

Beträffande en del detaljer vägar undertecknad, ehuru fullkomligt nybörjare på området, göra några erinringar.

Att barnets till synes manliga karaktär neutraliseras av den "jungfruliga konstellationen" har redan påpekats av horoskopets författare. Men jag kände mig verkligen indignerad å krigsgudens vägnar. Dess konjunktion med Solen skulle alstra "djärvt och härsklustnad, strid och tröta". Ja, om barnet vore fött i en primitiv ras, eller i en storstads slumkvarter, men i fråga om en synbarligen så högt utvecklade typ, som här är fallet, betecknar denna konjunktion säkert *mod och företagsamhet!* Och strid? Visserligen, men den goda striden för sanning och rätt. Och dess konjunktion med Venus för osökt i minnet ett citat att "Mars endast i förening med Venus förmår återställa ordning och harmoni mellan motsatta och stridiga förhållanden". En uppgift värdig Tidevarvet. Av samma anledning (barnets högt kulturella typ), skulle jag i fråga om konstellationen Mercurius-Saturnus vilja utbyta orden "list och slughet" mot klokhet och förutseende.

En annan omständighet, som synes mig värd beaktande, är att Solen befinner sig i Jungfruns tecken, vilket betyder att individen har sinne för kritik och fin urskilning, vilket åter enligt den astrologiska traditionen disponerar för samhällsnyttigt arbete, i stora företager eller vid genomförandet av reformer.

Slutligen kan det ju vara av ett visst intresse veta att Zola och Henrik Ibsen båda hade Jupiter, den planet som betecknar mental aktivitet, i Skorpionens tecken.

Mycket mera skulle säkert en förfaren astrolog kunna utläsa ur detta intressanta horoskop och man må vara professor B. tacksam för denna inblick i framtiden; ihågkommande att vad som angives i ett horoskop icke nödvändigt predestinerar barnet därtill, utan endast angiver de möjligheter det under bästa förhållanden kan nå upp till.

Amatör.

medan han står nedanför — fattig och utstött ur samhället. Kanske det blir mera, när Edvin blir statsråd? ...

Casparssons bok är en stor och gripande skildring, den betyder ett värdefullt tillskott i vår »proletärlitteratur». Om människosläktets bästa historia är dess litteratur, i den mån denna avspeglar vad som rör sig inom samhällen och individer, så är också Adelberga bruk ett tidsdokument, som vi måste ta vara på. Och därför kan man endast önska, att författaren måtte fortsätta på den inslagna vägen. Helt visst har han ännu mycket att ge oss.

Leon Fried.

ANMÄRKNINGAR

AV

K. J.

Ödesstimmen.

Aterigen har ett domkapitel uttalat sig om kvinnliga präster. Detta börjar bli monotont, och kommer inte snart slutkapitlet?

Naturligtvis vore det orimligt att av den här antyddu bristen på originalitet och pikanteri dra slutsatser om nämnda korporationers författarbegåvning. De kan mycket väl bestå av kvicka och muntra herrar — sådana är inte sällsynta inom vårt äldre kleresi — och beteckningen "dumkapitel", som jag har hört privat brukas av yngre eller på annat vis obefordrat prästerskap, träffar näppeligen huvudet på denna spik.

Nej, att de i föreliggande fall står sig mindre bra inför en kräsen litterär kritik vållas av tråkiga omständigheter som sannerligen inte de står för. Den falska och penibla situation i vilken de har störtats tillåter dem inte att glänsa; pliktatos och förtvivlans tapperhet lär ingen fränkänna dem.

Den tvetydiga hugsvalan som kan ligga i mängden av olyckskompanjoner faller dem visserligen till del. Akademiska konsistorier, fakulteter, ämbetsverk, överstyrelser, för att inte tala om de två kamrarna, våndas i samma oförskyllda klämma. Så ruskigt är det att tillhöra en generation för vilken det stora långsamma uret slår en av sina sällsynta ödestimmar.

Inte den svagaste ansats till agg eller ens förargelse bör lämnas insteg hos de mänskokategorier som dessa myndigheter, sin natur likmätigt, strävar att med besvärjelseformler avvärja från sakrosankta rum. Skådespelet är, om än i detaljerna något tjugigt, i sin helhet förtjänt av en självförglömmande uppmärksamhet, sådan kvinnor och filosofer kan prestera. Det saknar ingalunda vederkvickande poänger, vad amerikanerna kallar "comic relief", men huvudsakligen påkallar det en subtilt förstående medkänsla.

Man besinne vilka räta och hedersamma banor som kröks, vilka fulländade girklar som rubbas. Stolta statstjänare, skridande tryggt mellan gradernas och ordnarnas etapper, bärande sakkunskapens medusasköld framför sig, stoppas plötsligt av ett förbluffande kommande, berövas sitt skyddsvapen och tvingas att högt, om än ej klart, fälla utlåtande i ett ämne som ligger bortom såväl deras ämbetsrutin som deras enskilda tankesfär och som närmast förefaller dem skabröst. Vem tar illa upp att de veckor pannan och med möda dämpar till kurialstilen vresighet som skulle må bättre av att ventileras i ett par svavliga svärord? Prövningen går ju över, men deras fortsatta marsch mot pensionen och graven skall dras med det irriterande minnet av en pinsam deviation.

Att uttala sig, att få tala ut! Profeter, koleriker, fattighushjon och diktare plägar finna en skön lättnad i att mynta sitt själsliv i ord, och måhända skulle de officiella uttalar här är fråga om erfara en besläktad njutning ifall kutymen och ämbetsrummets helgd tillstodde dem att verkligen tala ut sin spontana mening. Det skulle uppehålla dem få sekunder att formulera en översättning av det ärliga berlinska ordstävets "Die ganze Richtung passt mir nicht", och med obehövlig intellektuell heder skulle de kringgå den farliga fallan.

Men det fordras utan pardon att de skall blamera sig, och de fyller sin plikt. Motiv måste uppfinnas, kvinnopsykologi konstrueras, fysiologiska fakta berövas, en sömlös omsorg om fosterlandets väl som en gyllene ring omsluta den arbetsamma argumentationen.

Detta är för mycket, det formligen skriar efter en kvinnoförening för ämbetsmännens försvar. Yppar sig ingen annan utväg att lyfta av dem den absurda bördan så

kunde en sådan förening åta sig att kostnadsfritt förfärdiga de äskade dokumenten. Kvinnorna är numera så fullkomligt hemmastadda i dessas anda och stil att de förmår mekaniskt reproducera dem i samma stund beställning inlöper.

Vederbörande skulle kanske till och med vinna något på detta arrangemang utöver förlossningen från odrägligt extragöra och bryderi. Den frejdade kvinnliga takten vore i stånd att bespara dem ett och annat för dem själva ödesdigert missgrepp.

Hur övergivet av gudomlig inspiration måste inte mitt ovan nämnda domkapitel ha varit när det, efter att fullkomligt korrekt ha ådagalagt kvinnökönets oskicklighet till det heliga kallet och påpekat Skriftens uttryckliga förbud i detta stycke, förrade sig till att betona kvinnliga prästers obehövighet.

Låt vara att domkapitlet möjligen säger sant. Men vem om inte klerus bör veta att somlig sanning är våddig att säga! Här inträffar ett sådant fall.

Kapitlet har utan tvivel iakttagit att kvinnorna i tur och ordning har förklarats obehövligen till ungefär alla statsämbeten och skattat sig lyckligt att kunna tillgripa detta färdiggjorda argument. Och medges måste att hållbarare invändning har aldrig uppställt i diskussionen. Den passar bara inte lika bra överallt. Kapitlet skulle ha förtrötat på Skriften och inkompetensen och låtit den vara.

Ty det är en betänklig tankeföljd som startas av detta ordande om kvinnliga prästers obehövighet. Här syftas inte på den s. k. prästbristen som man jämt hör ropas om och som, såvitt jag vet, ingens lider av. Men en eklektisk myndighet borde akta sig att inrikta folks funderingar på spörsmålet om prästers behövighet.

Olyckan är skedd. Och på yttersta dagen skall ett århundrades ande stiga fram och svara på en rannsokande fråga:

— Fader, jag kan inte ljuga — jag har gjort det med min lilla Geddesyxa.

Ladies Small
damernas cigarett

TOBAKSMONOPOLET

Tidevarvet inför pressen.

Nya Växjö-Bladet: »Tidevarvet är värd ett verkligt erkännande och har också redan fått en tillslutning, som man knappast vågade tro på. Från början har det varit klart för redaktionen, att det här inte gällde att konkurrera med publikationer, som redan fört sinsemellan tävla om allmänhetens gunst med snart sagt alla medel. Tidningen vänder sig i stället med förtroende till dem, som begära något annat än »tidsfördriv», »förströelseläsning», pristävlingar o. dyl. och det är endast att önska att dessa, vilkas antal helt visst är betydande, även om de inte alltid utåt kunna göra sig så gällande, komma att bilda en vid och fristående läsekrets.

Att döma av de redan utkomna numren kan inte Tidevarvet betraktas som enbart en kvinnotidning. Men häri ligger kanske just dess styrka. Den som känner till Frisinnade Kvinnors Riksförbunds program har kunnat göra samma iakttagelse med avseende på detta. Det är icke särskilda manliga och kvinn-

liga intressesfärer, som skapa fram den rätt, som i bästa mening kan kallas mänsklig. Det finns inte — eller borde inte finnas — en manlig och en kvinnlig värld. För den frisinnade grundskådningen är en dylik uppdelning främmande. Där gäller personlighetens rätt, och det är i kraft av denna rätt, Tidevarvet vill föra fram sitt ord.

Tidevarvet gör sig förtjänt av att kallas kulturblad. At konst och god litteratur lämnas stort utrymme.

Internationella försoningsförbundet omnämner Tidevarvet i sina nystartade *Internationella meddelanden*, särskilt med hänsyn till de »kraftiga artiklar från en klar pacifistisk ståndpunkt», som där förekommit.

Glöm ej prenumerera på
TIDEVARVET

Sensommarnattens sista vals

Musik av ARNE OLNERS. Text av SVARTA MASKEN.
Nu utkommen. Pris 1: 50. I varje musikhandel.

Förlag: Robert Zaines Musikhandel, Uppsala.

FRIDA STÉENHOFF.

Samtal med en libertin om teatern.

Lady Rosamond hade uppmanat mig att tala med "libertiner" om den ideala teatern för att jag skulle inse det berättigade i hennes anklagelse, att libertinerna buro skulden för dess undergång.

Det hade varit lättare att följa en sådan uppmaning på Cromwells tid. Då hade man kläderna att gå efter. Men nu? Om det också vimlat "libertiner" omkring mig på gator och torg, skulle jag ej kunnat urskilja dem från annat folk, ej ens från puritaner. Som tillfällig besökare i London hade jag också mycket begränsad

I numro 1 för året: Samtal med en puritansk dam om teatern.

tid för efterforskningar. I det städade familjehotell, vi behödde, var utsikten att möta en libertin naturligtvis minimal.

Grubblande på dessa svårigheter för en kvinna att på allvar studera livets dunklare kulturhistoriska problem, föll min blick på den polske journalisten Stefan Posjovski, där han som vanligt satt läsande och rökande i en av hallens väldiga skinnstolar. Jag hade ej minsta anledning tro honom vara mannen, jag sökte. Men om herr Posjovski, som någon gång hänt, även denna eftermiddag, när han slutat sina tidningar, behagade närma sig för att ett ögonblick vila

sin hjärna med mitt umgänge, skulle jag försiktigt börja forska efter hans möjliga rötter i 1500-talets Genève.

Det var herr Posjovski, som rekommenderade mig till lady Rosamond och jag misstänker, att det var hans förtjänst, att jag fick ett så utsökt mottagande. Jag hade även en annan anledning tro, att lady Rosamond kände en hemlig dragnin till den fine polacken (men därom senare), som likt sin landsman Poniatowski, Katarina II:s idol, var anpassad för damsällskap, glad, meddelssam och ridderlig. Att Stefan å sin sida, på avstånd och inkognito, älskade lady Rosamond stod utom allt tvivel. Jag hade sett dem tillsammans. Och det minskade min förhoppning, att han verkligen kunde vara en libertin. Ty en sådan kan ju icke älska, blott söka episoder? Och man bör väl ej, ens i vår nivellerande tid, förutsätta en sådan karaktärlöshet som att

en puritanska längtar efter en libertin och en libertin efter en puritanska? I Cromwells dagar skulle väl en dylik förbistring i alla fall varit omöjlig? Då skaffade man sig nog inte med mycket besvär en livsåskådning (och en etikett) för att sedan än högre hylla dess motsats?

Jag tog emot herr Posjovski på det vänligaste.

— Jo, sade jag, lady Rosamond hälsade till er. Men vet ni, hon gjorde mig så ledsen! Hon talade hela tiden om den sjunkande smaknivån. Och hon påstod, att den ideala teatern var död.

— Den "ideala" teatern, upprepade Stefan Posjovski, litet ironiskt, vad är det för något? Jag känner bara till två slags teater, den allvarliga och den glada. Ingenta är död eller döende, fast den allvarliga teatern för ett tydande liv. Men den får skylla sig själv, den är tråkig.

— Och jag erkänner inte alls nå-

gon sjunkande smaknivå, tillade han oppositionellt. Naturligtvis blir det efter stora krig en ökad uppblomstring av osedliga goshäft, också på teaterns område. Hur skulle det kunna vara annorlunda? Ett krig framkallar stegrad aptit på nöjen, och smarta affärsmän vill alltid profitera. Efter slaktningarnas sensationer duger det inte att komma med milda effekter på scenen, det behövs rafflande historier för att inte de blaserade krigarna ska gåspa. Men den glada teatern har alltid varit rå och skabrös. Om lady Rosamond inbillar sig, att obsceniteterna på den glada teatern är något påfund av förärvade nutidsmänniskor, bedrar hon sig storligen. Tänk på det klassiska Grekland! Där fick kvinnorna möjligen bovisa en tragedi, men aldrig en komedi, för komedierna var till den grad opassande, att de inte kunde spelas inför kvinnor. Säkert har det aldrig funnits någon

Operan intet Tobaksmonopol.

När för ungefär ett år sedan striden om operafrågan stod som hetast och angrepp och klander mot operaledningen haglade ned från alla håll kom onekligen 150-årsjubileet i en synnerligen läglig stund! Ingen kunde förneka att detta var ett i allo värdigt sätt att fira minnet av Operans tillkomst och första gynnare. Det gedigna och mångsidiga programmet under festveckan visade, att mycket av värde, mycken fullödig konst, kunde givas av våra dagars Stockholmsopera och av våra dagars operaledning. Sålunda dämpades faktiskt kritiken under den följande tiden, och då operakommittén tillsattes befästes den avaktande hållning man kommit att intaga. Det nyligen timade chefsbytet har emellertid aktualiserat frågan om Operans mångomtalade brister, och den förändring av situationen över vad man kan hoppas för framtiden av tillfredsställande förändringar eller, med andra ord, i vad mån chefsbytet kan komma att inverka på operafrågans läge.

Vi avstå helt från att uppräknat hr Ribens syndaregister och icke blott av utrymmesskäl, ty intet vinnes därmed. Kanske borde man i stället erinra om vad den framstående teaterdirektören från Gustav III:s dagar greve Carl Fersen yttrade, då han tilldelats 'surintendansen över spektaklerna' nämligen, att han hade 'mer bekymmer av den teatraliska republiken än Washington av den nya staten i Amerika'. Hr Riben är inte den första operachef, som blivit utsatt för en besk kritik, och dessutom är det ett faktum som ofta påpekats, att regissör André har en god del av ansvaret för de handlingar, som operaledningen klandrats för.

Den omställning av tidsandan och den genomgripande förändring av många yttre förhållanden, som världskriget medfört, har, som bekant, på ett ofantligt starkt sätt inverkat på musiklivet även i vårt land. Strömmen av världsberömda storheter inom alla olika konstnärsfack har blivit stark och jämn. Publikens förakt för operavardag har stärkts, och i jämna steg därmed lusten efter sensation, efter allt

NABO, det själverkande tvättämnet med bensin.

skämtsamt scen längs den breda vägen från grekerna till oss, utan att oanständigheten spelat en betydande roll, ofta den förnämsta. — En så finkänslig dam som lady Rosamond, medgav han därpå, måste stötas tillbaka av teatern överhuvud taget, därför att hon instinktivt känner, att den inte är inställd på henne. Teatern är skapad av män för män. Men det märks inte så tydligt på den allvarliga teatern, därför att det bärande inslaget där är heroiskt och inte skabröst. Inför en hjälte-dikt skulle lady Rosamond möjligen kunna känna sig uppvärmd och rörd. Men inför en drastisk komedi måste hon känna sig som en "outsider", avkyld och givna till pris. Den går ju egentligen ut på att skämta med mannens längtan efter kvinnan. Det är förklaringen varför vi män aldrig vill undvara det skabrösa. Vi behöver få gyckla med vårt öde. Vi njuter av ett befriande löje. Vi

nytt, häpnadsväckande, världsberömt och revolutionerande. Väl understödd av biograf och förflackad teater har publiken alltmer medvetet inriktat sina intressen på något som vi trots allt våga kalla mindervärdigt. I detta ytterst svåra läge, då påfrestningen var starkare än någonsin då det gällde att hålla den konstnärliga verksamheten på ett högt plan, var väl den statsunderstödda Operan, centrum i landets musikliv, den institution framför andra, hos vilken man väntat finna reaktion mot dekadenssynpunkterna och kraftiga åtgärder under kraftfull ledning för att bibehålla utvecklingen av vårt lands musikliv i sunda spår. I stället finna vi den nya Simson, Orfeus och Carmen, för att åter erinra om några av hörnstenarna i den välgrundade oppositionen. Man gav alltså vika för publiken, gav den vad den ville ha — för att få kassan tillfredsställd. Men framgången var konstlad och kortvarig. Sensationen av de nymodiga försvann och därmed publiken. Kassan blev alltså skral trots de raffinerade ytterlighetsåtgärder som vidtagits, och man upptäckte så småningom att man kommit in i en återvändsgränd. Vid denna tidpunkt kommer den nya chefen.

Herr Forsells kvalifikationer vilja vi ej dryfta, men man hoppas givetvis det bästa, om man också inte består sig med förutfattade meningar eller laborerrar med profetior. Emellertid kan måhända hans stora popularitet bli en bidragande faktor när det gäller att öka publikens intresse för Operan. Personlighetens betydelse i detta avseende har man för sett exempel på. Vi erinra om när Konrad Nordqvist år 1888 övertog operaledningen på eget ekonomiskt ansvar, varvid stockholmsborna — den första tiden åtminstone! — gingo man ur huse för att understödja ett företag och en person, som vunnit deras fulla förtroende.

I detta fall har ju i sammanhang med herr Forsells chefskap vid Operan skett ännu ett personval, som ur alla synpunkter kan komma att betyda mycket, Wilh. Stenhammars inträde som kapellmästare.

I riktning av ökad publikfrekvens skulle helt visst en annan reform verka, föreslagen av en le-

Prova NABO, och Ni blir övertygad av dess överlägsenhet.

damot i operakommittén, som går ut på att biljettpreisen skulle sänkas med c:a 30 procent, mo vi ej missminna oss. Säkerligen eskulle efter en sådan åtgärd publiken bli talrikare och kassan följaktligen ungefär densamma, något som för övrigt förslagsställaren stöder med delstatistiska uppgifter. Om man på så sätt åter kunde vänja publiken vid att gå på Operan vore mycket vunnit, och kunde därtill, såsom vi hoppas, hr Forsell uppställa en förnuftig repertoarplan, skulle troligen situationen bli betydligt bättre.

Likväl vore operafrågan icke löst härmed. Det ekonomiska problemet återstår alltjämt och utan en tryggad ekonomi är en ändamålsenlig och tillfredsställande operaverksamhet otänkbar. Det finnes blott en möjlighet, och det är, såsom undertecknad annorstädes framhållit redan för ett par år sedan, ökat statsunderstöd. Detta är ett oavvisligt krav, som icke kan nog starkt betonas, icke nog många gånger upprepas. Operan går med förlust, det är ett känt faktum, men hur kan det förvåna? Vilken operascen i Europa gör icke det? Gå våra folkskolor och läroverk med vinst? Operan är väl ändå intet Tobaksmonopol utan en kulturell institution, vars ovärderliga betydelse torde förnekas endast av någon totalt omusikalisk och överdrivet sparsamhetsivrande riksdagsman. Sveriges musikkultur har svaga rötter, det är oss väl bekant, och går Operan under, är dess framtid osäker, om man ens kan använda ett så pass optimistiskt ord. Nåväl, så långt vill man nog inte låta det gå, utan ämnar kanske hjälpa till med de värsta skulderna och på så sätt hålla det hela flytande. Men det är en fullständigt förkastlig politik, som snart hämnar sig. Drag in på några statistiska utredningar som ingen människa intresserar sig för eller ordna saken efter behag, men giv Operan större anslag! Det är operafrågans a och o. Sker här ingen förändring hjälper inga som helst personförändringar inom operaledningen. Men vill man vara optimistisk kan ju alltid sägas, att utsikterna till en gynnsam förändring med avseende på statsanslaget bli större om om opera-

NABO garanteras fritt från klor.

han rättighet till. Jag skyndade att anförtro honom vad lady Rosamond lärt mig om libertinerna. Vi hade ju kommit långt från den ideala teatern för att hamna i den skalrösa. Men jag längtade till den förra.

— Naturligtvis är jag en libertin, sade han skämtsamt. Jag vore väl barnslig som en puritan, om jag förnekade den saken.

— Men ni vill ju helst bli ett "psykiskt tomrum"? Då är ni ingen libertin av den farliga sekten från Genève. Den ville "leva efter Guds andes röst i naturen"?

— Det kommer på ett ut. sade han, plötsligt dystert. "Guds andes röst i naturen" det är förtrollningen, som vi aldrig kommer ifrån. Libertinerna erkänner den, puritanerna erkänner den inte. Men ni tycker kanske som puritanerna?

— Minns ni den amerikanske filosofen, frågade jag svagt skämtande, som resonerade så: "Somli-

Frisinnade Kvinnors Riksförbund

kallar till Centralstyrelsemöte

i Stockholm den 27—28 januari.

Mötet hålles i Publicistklubbens lokal, Salviigränd 3. (Hörnet av Västerlånggatan, närmaste spårvagn Riddarhustorget eller Riksbron.)

Söndagen den 27 januari:

Kl. 10 f. m. Mötet öppnas av Riksförbundets ordförande, fröken *Kerstin Hesselgren*.

Diskussion om Riksförbundets utveckling och uppgifter. Inledningsanförande av fröken *Elisabeth Tamm*, Fogelstad. Diskussionsinlägg av fru *E. Nordlund* m. fl.

» 2—3 e. m. Gemensam lunch.

» 3—5 » Diskussion angående anordnandet av samhällskurser i syfte att verka för F. K. R:s program.

Inledningsanförande av fröken *E. Holgersson*, Johannishus. Diskussionsinlägg av fröken *H. Landberg*, Gävle, fröken *J. Johansson*, Borås, m. fl.

Måndagen den 28 januari:

Kl. 10 f. m. Diskussion angående F. K. R:s ställning vid 1924 års riksdagsmannaval.

Inledningsanförande av d:r *Ada Nilsson*.

» 2—3 e. m. Gemensam lunch.

» 3 » Beslut angående tid och plats för ordinarie centralstyrelsemöte och landsmöte 1924. De länsförbund som önska få dessa möten förlagda inom sina län och äro villiga åtaga sig därmed förenade bestyr, torde på förhand anmäla detta till V. U. samt lämna uppgift om möteslokaler och bostadsmöjligheter m. m.

V. U:s förslag att tillsätta särskilda utskott för behandling och utredning av vissa aktuella frågor.

Diskussion om behörighetslagens ikraftträdande och lönebetänkandet.

» 6—7 » Gemensam middag.

Intresserade medlemmar av Frisinnade kvinnors riksförbund kunna mot erläggande av en avgift av 2 kronor närvara vid centralstyrelsemötets förhandlingar, dock utan rösträtt.

Offentligt möte

med anledning av Föreningen frisinnade kvinnors 10-årsdag hålles å Musikiska akademien söndagen den 27 januari kl. 7,30 e. m.

Mötet öppnas av doktor *Ada Nilsson*. Korta tal av fröken *Kerstin Hesselgren*, fru *Ellen Hagen*, lektor *Emilia Fogelklou* och fröken *Honorine Hermelin*. Uppläsning av fru *Gerda Lundequvist-Dahlström*. Entré 50 öre.

De av deltagarna i Fogelstadkursen, som komma till Stockholm för centralstyrelsemötet, inbjudas till Tidevarvets lokal, Slussplan 9 3 tr., lördagen den 26 kl. 8 e. m. *Honorine Hermelin. Frida Härner.*

ledningen är dugande och affärer- na förhållandevis välskötta. Ty vilken riksdagsman vill rösta för ökat anslag åt en institution, som förlorat all popularitet och skötes erkänt illa!

Nu är herr Ribens saga all och Operan ingår i ett nytt och, såsom vi hoppas, lyckosammare skede. Men nog torde det dröja innan det nu tilländalupna glömmas. Ty säkerligen kommer i långliga tider den underbara berättelsen att förtäljas: Det var en gång en operachef...

H—t.

NABO sparar 9/10 av grov- arbetet.

MÖBLER

i olika modeller och träslag,

Billiga priser.

Egna snickeri- och tapetserareverkstäder

Björks Möbelfärr

Gamla Brogatan 30, Stockholm. Telefon 88 41.

NABO angriper varken händer eller tvätt.

ga säger att Gud finns. Andra säger, att Gud inte finns. Sanningen ligger nog här som annars mitt emellan." Jag söker sanningen om "förtrollningen".

Jag borde känt mig nöjd, att han förklarade sig för libertin, så var den sökte funnen. Men det är tråkigt, när en närsittande, angenäm person med ens förefaller fjärran. Atmosfären började vibrera av en nedstämmande pessimism. Jag följde röken av hans cigarr. Var det mina illusioner om teaterns framtid, som likt genomskinliga fantom förtunnades och försvunno? Hur hade jag kunnat vara så barnslig och tro, att framtidens ideala teater just var den plats, från vilken "Guds andes röst i naturen" skulle tolkas allra bäst? Men inte för puritaner eller libertiner, utan för — ja, för vem? Fanns det då ingen publik, som sökte en väg ur kaos? Var det nog, bara männen fick skratta?

— Men, sade Stefan med en något ansträngd hurtighet, allt är bra, bara man håller modet uppe. Man ska aldrig ge sig över. Livet är dess bättre ganska rikt på distraktioner.

Episoder, tänkte jag. Det är det, han menar med "förtrollning".

— Ni tror inte, sade jag, på en sjunkande smaknivå. Tror ni inte heller på en stigande? När kvinnorna får mera inflytande? Då kan teatern en gång bli "inställd" på dem?

— En teater för kvinnor? undrade han. Ja, varför inte? Det finns ju en liten skara ädla kvinnor, som läser goda romaner. Gärna för mig skulle de få ha en "god" teater med högstämda och rörande pjäser. Där kunde ju också ungdomen få se historiska stycken. Men en teater som ger missromaner, kan ju inte precis bli lockande för oss män? Där skulle vi aldrig få höra så opas-

